

Mi-a luat ceva timp până să pot scrie despre ei. Ei, adică "Fili", niște mici minuni mari. Sunt vreo 140 de copii din Vlăhița, județul Harghita. 100 în cor și 40 în orchestră. Filarmonica de Copii din Vlăhița, mai exact Szentegyházi Gyermekfilharmónia. Nu faptul că au un repertoriu impresionant îi face cu adevărat speciali. Nici faptul că obișnuiesc să cutreiere lumea cântând, la invitația instituțiilor de rang înalt din diverse țări. Nici măcar vocea sau virtuozitatea nu este cea care îi face unici.

Am avut ocazia să-i vizitez scurt acasă, la Vlăhița. Auzisem vag de ei. Vag, pentru că lumea în care trăim preferă alt gen de știri și discursuri. Un gen care lovește umanitatea peste obraz. Ei bine, Fili este obrazul celălalt. Acela întors curajos și curat unei lumi care poate nu este pierdută cu totul.

Cei 140 de copii secui Fili sunt ruși parcă din poveștile lui Ion Creangă (ce ironie a sorții, nu?).

Nu există școală propriu-zisă de muzică la Vlăhița. Profesorul Haáz Sándor îi învață muzică din 1982, de-a lungul generațiilor, în cadrul Cercurilor de muzică de la Casa elevilor.

Am pătruns în templul lor. La etajul Căminului Cultural Gábor Áron mă așteptam să găsesc orice, numai călătorie în timp nu. Holul este decorat secuiește, cu multe obiecte foarte vechi din gospodării. Pe scări se zărește un motel-muzeu, cu și mai multe obiecte vechi strânse din sate și salvate (dar nu l-am putut vizita pentru că erau cazați acolo musafiri husari). Sala de mese, în care domnește aceeași atmosferă secuiască, mi se pare că a oprit în loc timpul spre a-și aștepta copiii sub tavanul minunat pictat, pe scăunelele cu flori, de pe care vopseaua îmbătrânită a fugit pe alocuri. Cufere, ștergare, costume populare, nu știi unde să privești mai

Întâi. Nu ajunge timpul. Dar iată și locul de departe cel mai cutremurător: sala de studiu, de repetiții! Un sanctuar al învățaturii vechi de la sat, în formă pură. Viorile așezate rânduie pe perete, deasupra unei mese de lucru. De-a lungul (sau de-a latul?) pereților, alte mese, dulapuri, polițe cu dantele artisanale, biblioteci, scaune tocite, cu piei de animale, și un fel de divane acoperite cu așternuturi de lână, țesute. Mă luminează ghidul meu: "Cei care își termină studiul pentru ziua respectivă au voie să se culce, în timp ce ceilalți încă mai lucrează lângă ei..."

Câțiva intră să-și ia diverse obiecte din sală, pregătindu-se pentru concert. Salută respectuos. Nu știu să le descriu prea bine comportamentul. Au o lumină și o simplitate care adună în ele secole parcă de aer rustic autentic; "de la țară, curat" li se citește pe tot chipul; un chip pe care simți nevoia să-l cuprinzi în palme și să-l rogi să rămână veșnic la fel de copil-exponent al unei lumi care tinde să devină doar poveste. Parcă sunt nealterați acești copii. Deși abia s-au întors din Suedia. Parcă muzica și modul simplu de studiu conștiincios, unicul adevărat, le conferă o aură de "mici sfinți ai satului secuiesc". Lor li se pare firesc totul. Probabil nu simt freamătul pe care îl produc în suflete afectate de mecanismele sociale ale marilor orașe. Probabil nu conștientizează că sunt picături de adevăr, înfrumusețând zile cenușii fardate strident ale celui de-al treilea mileniu. O fetiță îmi spune "Sărut mâna!" ("Csókolom!"), doi băieței discută aprins cu domnul profesor...

Va începe concertul în sala de jos. Cobor și mă așez sper invizibilă la balcon, alături de alți invitați. Țin în mână un Toldi al lui Arany János, bilingv, în traducerea lui Gelu Păteanu, primit în dar în seara acestui concert nemuritor pentru inima mea. "Vom cânta doar pentru tine în seara asta!" mi-a strecurat Sándor și mă întreb dacă așa mai spune altor invitați din public și în cele din urmă aleg să cred că într-adevăr doar pentru mine ar cânta atunci și acolo... Copiii încep să-și compună aranjamentul scenic, aduc și montează băncuțe etajate. Pentru mine, fiecare mișcare a lor este un eveniment; le urmăresc pașii, îndemânarea. "Așa procedează oriunde merg să concerteze. Sándor i-a obișnuit să aibă responsabilități; fiecăruia îi revine o îndatorire anume, iar ei se străduiesc să facă totul bine și se simt importanți, privește-i cum aduc părți de băncuțe!". Erau ca niște furnici cu straie secuiești.

Curând, decorul a fost finalizat și cele câteva etaje de băncuțe au primit cea mai dragă încărcătură a sensului lor: generații de voci nu cântând, ci povestind cald frumusețile unei lumi despre care nu-mi imaginasem vreodată că mai supraviețuiește așa.

Li s-au alăturat husarii – și ei "foști copii" în același cor, s-au primit daruri, s-a recitat, s-a cântat în maghiară și suedeză, s-a aplaudat mult și cunosc cel puțin o persoană care a plâns cu Toldi de mână. De o parte și de alta a scenei, prin ferestrele deschise, aerul serii de Harghita fluturând albul perdelelor era martorul tăcut al frumuseții coborâte între noi. Nici când satul secuiesc nu mi-a fost mai viu și mai încărcat! "Domnul profesor nu îi învață doar muzică, ci îi educă pentru viață, de zeci de ani", mi s-a șoptit.

Dați-mi voie să cred că domnul profesor păstrează de fapt vie esența umanității, miracolul ei primar; iar micii mei sfinți ai satului sunt ceva straniu și atât de dureros de minunat, încât mă simt mică-mică și martoră a încarnării picturii lui Hugo Simberg, umblând să salveze ce mai este de salvat prin lume.

[Imagini si video](#) !